

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра гігієни тварин і харчових продуктів
імені професора А.К.Скороходька

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету ветеринарної медицини
Микола ЦВІЛХОВСЬКИЙ
«___» _____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри гігієни тварин і
харчових продуктів імені
професора А.К. Скороходька
протокол № 30 від 30.05. 2024 р.

Завідувач кафедри
В'ячеслав СОЛОМОН

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Гарант ОП
Лариса ШЕВЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

ВЕТЕРИНАРНА САНІТАРІЯ

Галузь знань	21 «Ветеринарна медицина»
Спеціальність	212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»
Освітня програма	«Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»
Факультет	Ветеринарної медицини
Розробник	В'ячеслав СОЛОМОН – завідувач кафедри гігієни тварин і харчових продуктів, к.вет.н., доцент

Київ – 2024

ВСТУП

Мета та завдання навчальної практики.

Навчальна практика – найважливіша складова частина в системі підготовки фахівців вищої кваліфікації. Основною її метою є закріплення теоретичних знань і здобуття практичних навичок з ветеринарної санітарії.

Метою практики є формування у здобувачів вищої освіти спеціальних знань та практичних навичок щодо проведення ветеринарно-санітарних заходів з метою запобігання поширенню збудників заразних хвороб та збереження здоров'я тварин, усвідомлення важливості підтримки належного санітарно-гігієнічного стану виробничих та допоміжних приміщень, технологічного обладнання, інвентарю, інструментів, санітарного і спеціального одягу працівників, забезпечення одержання продукції гарантованої санітарної якості.

За час практики здобувач вищої освіти вивчає організацію проведення ветеринарно-санітарних заходів на тваринницьких об'єктах.

Завдання – опанувати сучасні підходи та практичні навички з метою впровадження в практику тваринництва та ветеринарії сучасних санітарних заходів.

НАБУТТЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, упровадження інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 10. Знання та розуміння предметної галузі та професії;

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 7. Здатність планувати і здійснювати контроль механізмів імпорту та сертифікаційних процедур, пов'язаних із захистом здоров'я тварин, людей і екосистем у країні імпортері.

СК 10. Здатність планувати санітарні заходи, розробляти процедури та контролювати дотримання гігієнічних вимог на потужностях для випуску безпечних харчових продуктів, кормів і кормових добавок тощо.

СК 13. Здатність здійснювати ветеринарно-санітарний контроль виробництва та обігу кормів, кормових добавок, преміксів тощо на підконтрольних потужностях, грамотно використовувати методики їх дослідження та проводити їхнє санітарне оцінювання.

СК 18. Здатність контролювати ефективність проведення санації потужностей згідно з вимогами національних та міжнародних нормативно-правових актів.

СК 20. Здатність дотримуватися морально-етичних норм, правил і принципів біобезпеки та біоетики під час використання у професійній діяльності різних біологічних агентів.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни «Ветеринарна санітарія»

ПРН 7. Уміти планувати і здійснювати контроль та проводити моніторинг виробництва, здійснювати контроль зберігання, переробки та реалізації харчових продуктів і кормів, кормових добавок, преміксів, побічних продуктів, ветеринарних препаратів, засобів ветеринарної медицини та оцінювати їх безпечність і якість.

ПРН 10. Володіти знаннями та практичними вміннями, необхідними для організації і проведення державного контролю гігієнічних вимог та санітарних заходів на агропродовольчих ринках і потужностях.

ПРН 13. Володіти навичками та знаннями, необхідними для ведення ветеринарного обліку, оформлення звітної та іншої необхідної документації, уміти ідентифікувати та встановлювати відповідність харчових продуктів вимогам нормативно-правових актів та іншим відомостям, наведеним в інформації для споживача або у декларації виробника.

ПРН 18. Уміти проводити необхідні клінічні та лабораторні дослідження для загальної ветеринарної превенції на потужностях з виробництва і переробки продуктів тваринництва, здійснювати ветеринарно-санітарне оцінювання систем і способів утримання тварин, визначати безпечність кормів, кормових добавок тощо, а також для забезпечувати належний санітарний стан тваринницьких потужностей.

ПРН 20. Володіти правовим мисленням і культурним стилем правомірної поведінки у повсякденному житті як у міжособистісних відносинах, так за співпраці із представниками судових та правоохоронних органів під час інспекторської діяльності.

Бази практики

1. ННВЦ «Ветмедсервіс» Національного університету біоресурсів і природокористування України;
2. Філія «Антонов-агро» ДП «Антонов»;
3. Навчальна лабораторія технології виробництва м'яса птиці кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві Національного університету біоресурсів і природокористування України;
4. Навчально-науково-виробнича лабораторія конярства кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві Національного університету біоресурсів і природокористування України;
5. Навчально-наукова лабораторія гігієни тварин кафедри гігієни тварин і харчових продуктів Національного університету біоресурсів і природокористування України.
6. Українська лабораторія якості та безпеки продукції агропромислового комплексу.

Організація проведення практики

Навчальна практика проводиться під керівництвом викладачів кафедри (керівник практики). За період практики здобувач вищої освіти виконує завдання, обсяг кожного завдання 5 год., посиляючись на нормативи, здобувач вищої освіти робить висновки, а в кінці практики – характеризує ветеринарно-санітарні заходи.

На підставі звіту по практиці та співбесіди викладач виставляє оцінку (залік) і оформлює відомість.

Викладач кафедри ознайомлює здобувачів освіти з темою, обсягом робіт безпосередньо на місці практики. Здобувач освіти проводить дослідження за темою, виконує необхідні записи в робочому зошиті.

На початку практики керівник проводить інструктаж по техніці безпеки, що документується у спеціально передбаченому журналі.

Зміст практики: здобувачі вищої освіти повинні провести оцінку санітарних заходів на різних об'єктах тваринництва та ознайомитися з структурою, основними завданнями, веденням документації у лабораторії.

Орієнтовний тематичний план

Назва теми	Кількість годин		
	всього	аудиторні	самостійна робота
Тема 1. Техніка безпека на об'єктах тваринництва. Організація ветеринарно-санітарних заходів на базі ННВЦ «Ветмедсервіс».	5	4	1
Тема 2. Організація ветеринарно-санітарних заходів на базі лабораторій конярства та птахівництва.	5	4	1
Тема 3. Організація ветеринарно-санітарних заходів на свинофермі.	5	4	1
Тема 4. Ознайомлення з роботою Української лабораторії якості та безпеки продукції агропромислового комплексу.	5	4	1
Тема 5. Захист звіту. Здача заліку	5	5	0
Всього	25	21	4

Методичні рекомендації

- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для

здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти;
- програма навчальної практики навчальної дисципліни.

Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення практики здобувачів освіти

1. З дисципліни «Ветеринарна санітарія» розроблений ЕНК, де в повному обсязі зазначені всі пояснення:

<https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=3173>

2. Робочий зошит до проведення навчальної практики студентами факультету ветеринарної медицини з дисципліни «Ветеринарна санітарія». Засекін Д.А., Поляковський В.М., Соломон В.В. Київ. ЦП «Компринт», 2019. 18 с.

Вимоги до написання звіту

Щоденно здобувачі вищої освіти оформлюють звіт про проходження практики у робочому зошиті чи електронному варіанті у програмі Word.

У звіті зазначається: місце проведення практики (включаючи юридичну адресу); об'єкт обстеження; умови утримання тварин; відповідність проведення санітарних заходів у даному господарстві вимогам ВНТП та чинним нормативним актам України; зауваження та побажання щодо покращення ведення тваринництва; висновок про проходження практики; дата та підпис практиканта.

Форми та методи контролю

В кінці практики здобувачі вищої освіти захищають звіт. Звіт практикантів зберігається на кафедрі. За результатами оформлення та захисту звіту, співбесіди з керівником практики виставляється залік.

Рекомендовані джерела інформації

1. **Етологія та благополуччя тварин.** Підручник / Захаренко М.О., Поляковський В.М., Михальська В.М., Шевченко Л.В. Київ: НУБіП України, 2021. 625 с.
2. **Утримання і гігієна тварин. Утримання овець і кіз.** Навчальний посібник. Частина III/ Захаренко М.О., Ібатуллін І.І., Поляковський В.М., Михальська В.М., Кривенок М.Я., Чепіль Л.В. Київ. ФОП Ямчинський О.В., 2021. 457 с.
3. **Утримання і гігієна тварин. Утримання свиней.** Навчальний посібник. Частина IV/ Захаренко М.О., Поляковський В.М., Чепіль Л.В., Михальська В.М., Шевченко Л.В., Курбатова І.М. Київ. ФОП Ямчинський О.В., 2022. 425 с.
4. **Утримання і гігієна тварин. Вимоги до води, водопостачання та водовідведення тваринницьких підприємств.** Навчальний посібник. Частина V./ Захаренко М.О., Поляковський В.М., Михальська В.М.,

- Чепіль Л.В., Шевченко Л.В., Курбатова І.М. Київ. ФОП Ямчинський О., 2023. 536 с.
5. *Animal husbandry and hygiene. Keeping poultry*. Part I. V.Poliakovskiy, V.Mukhalska, L.Chepil, O.Syrotina. Kyiv: NPE Yamchynskiy O.V., 2023. 504 p.
  6. *Animal husbandry and hygiene. Keeping poultry*. Part II. V.Poliakovskiy, V.Mukhalska, L.Chepil, O. Syrotina. Kyiv: NULES of Ukraine, 2023. 389 p.
  7. Касянчук В.В. **Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології переробки продуктів тваринництва** / В.В. Касянчук, П.В. Микитюк, Л.В. Олійник. Вінниця: Нова книга, 2007.
  8. Богатко Н.М., Щуревич Г.П., Голуб О.Ю., Власенко В.В., Константинов П.Д., Назаренко Л.В. **Методичні рекомендації. Дезінфекція на потужностях з переробки мяса, молока, риби та агропродовольчих ринках**. Біла Церква, 2011.
  8. **Транспортування тварин і продукції (санітарно-гігієнічні аспекти)**. Д.А. Засєкін, В.М. Поляковський, В.В. Соломон. Ж.: Вид-во Євєнюк О.О., 2010.
  9. Шаблій В.Я. *Довідник по ветеринарній санітарії*. К.: Урожай, 1988.
  10. Державні санітарні правила для молокопереробних підприємств. – ДСП 4.4.4.011–96.
  11. **Санітарні норми для тваринницьких та переробних підприємств України**. Навчальний посібник. Д.А. Засєкін, В.М. Поляковський, В.В. Соломон. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 400 с.
  12. http://www.consumer.gov.ua/ContentPages/Vimogi_Do_Nekomertsinyogo_Peremishchennya_Tvarin/99/
  13. <http://vetcontrol.org.ua/>